

در نشست مشترک کمیسیون کشاورزی اتاق تبریز با استاندار آذربایجان غربی در ارومیه مطرح شد:

ضرورت وحدت رویه در آذربایجان شرقی و غربی جهت احیای دریاچه ارومیه

نشست کمیسیون کشاورزی، آب و محیط زیست اتاق بازرگانی تبریز با استاندار آذربایجان غربی و دبیر ستاد احیای حوضه آبریز دریاچه ارومیه با دستور کار "آخرین یافته‌ها و راهکارها برای مدیریت یکپارچه احیای حوضه آبریز دریاچه ارومیه با آسیب شناسی گذشته و ترسیم نقشه راه آینده" در محل استانداری آذربایجان غربی برگزار شد.

به گزارش روابط عمومی اتاق بازرگانی تبریز، در این نشست استاندار آذربایجان غربی، دریاچه ارومیه را یک سرمایه تاریخی و طبیعی خواند و با تأکید بر منحصربفرد بودن احیای آن تصریح و خاطرنشان کرد: احیای حیات حوضه آبریز دریاچه ارومیه جزو اعتقادات ماست و ضرورت دارد تا شخصاً در اول جبهه حفظ منافع نگین آبی آذربایجان گام برداریم.

باید به دور از هیاهو همچون مادر واقعی به دریاچه ارومیه نگریم

رضا رحمانی با ذکر این نکته که باید نکات کارشناسی تأثیر اقلیم بر خشکی دریاچه احصاء شود تا در مسیر احیای آن گام برداریم نقش رسانه‌ها را در مسیر احیای دریاچه با اهمیت خواند اما در عین حال بر پرهیز از جوسازی تأکید کرد و با بیان اینکه چنین برخوردی بزرگترین ضربه را به روند احیای دریاچه وارد می‌کند تأکید کرد که باید با دید مادری به دریاچه نگاه کرد.

دبیر ستاد احیای دریاچه ارومیه افزود: با برخی از کارشناسان حوزه محیط زیست در این زمینه که صندوق ویژه‌ای برای احیای حوضه آبریز دریاچه ارومیه و صرف هزینه‌های آن تشکیل شود، هم نظر هستیم و لذا ستاد عالی توسعه آذربایجان غربی، ستاد احیای حوضه آبریز دریاچه ارومیه و ستاد توسعه فرصت‌های اقتصادی مرزی استان را پس از ورود به آذربایجان غربی به ساختار تبدیل کردیم.

رحمانی با اشاره به اینکه علیرغم وجود ثروت‌های خدادادی، آذربایجان غربی در محرومیت به سر می‌برد متذکر شد: جلسات این چنینی از آنجایی مهم است که پیشنهادات مورد نظر در سطوح ملی باید از طریق مسئولان کشوری انجام گیرد.

نجات دریاچه با حیات و ممت چند استان گره خورده است

بشیر جعفری؛ رئیس کمیسیون کشاورزی، آب و محیط زیست اتاق بازرگانی تبریز خطاب به استاندار آذربایجان غربی گفت: شما علاوه بر اینکه استاندار یک استان مهم و استراتژیک هستید در عین حال، مسئولیت خطیر دبیر ستاد احیای حوضه آبریز دریاچه ارومیه را نیز بر عهده گرفته اید که حیات آن به حیات شهروندان چند استان شمالغرب تا تهران گره خورده است. وی تاکید کرد که باید یک صندوق ویژه غیردولتی در اختیار دبیر ستاد احیای دریاچه ارومیه باشد تا کمک های مردمی در آنجا ذخیره و برای احیای نگین آبی آذربایجان به کار گرفته شود.

ایجاد ساختار جدید برای مدیریت یکپارچه احیای حوضه دریاچه ارومیه ضروری است

عضو هیئت علمی گروه علوم و مهندسی آب و مدیر پژوهشی دانشگاه تبریز با بررسی آسیب های گذشته ایجاد ساختار جدید برای دورجدید تلاش های مربوط به احیای حوضه آبریز دریاچه ارومیه را ضروری خواند و گفت احیای دریاچه ارومیه یک مسئول تام الاختیار نیاز دارد تا به طور خاص درگیر این موضوع بوده و با کارشناسان حوزه آب، هوا و محیط زیست استانهای درگیر به تبادل نظر مداوم بپردازد.

ابوالفضل مجنونی ضمن تشریح ساختار پیشنهادی موارد زیر را از جمله الزامات ایجاد ساختار جدید خواند:

تشکیل کنسرسیوم شرکت آب منطقه ای حوضه دریاچه ارومیه با مدیریت یکپارچه

تشکیل کارگروه علمی و آسیب شناسی (برای بازنگری پروژه های مصوب و ارائه برنامه علمی، اجرایی و زمانی احیا)

منابع مالی لازم با اختصاص ردیف بودجه بلند مدت از محل منابع ملی در هیات دولت مصوب شود

تشکیل صندوق ملی و بین المللی حمایت مردمی احیای دریاچه ارومیه با مدیریت آقای نوبر یا مردانی آذر

اختصاص درصدی از مالیات های استانهای آسیب پذیر در حوضه دریاچه ارومیه به صندوق ملی و بین المللی احیای دریاچه اختصاص درصدی از درآمد منابع معدنی و صنعتی منطقه به صندوق احیای دریاچه ارومیه

اختصاص هرگونه درآمد از محل برداشت یا فروش منابع دریاچه و فعالیت اقتصادی از دریاچه ارومیه به صندوق حمایت از احیای دریاچه ارومیه داشتن اختیارات کامل برای اعمال حاکمیت بر روند اجرای پروژه های مصوب

سواحل شرقی دریاچه ارومیه در حال وداع با بارش های برف هستند

عضو هیئت علمی دانشکده برنامه ریزی و علوم محیطی دانشگاه تبریز در نشست مشترک با استاندار آذربایجان غربی درباره دلایل فرار ابرها از آسمان استان های شمال غرب کشور و دریاچه ارومیه گفت: در روز جمعه ۳ اسفند ۱۴۰۳ حرارت گرما در منطقه بیداد می کرد، یک حفره گرم وجود دارد که به سبب آن برف مناطق پیرامون دریاچه ارومیه را از دست می دهیم.

"بهبود ساری صرفاً" با اشاره به اینکه ابرها چند کاره هستند و فقدان آن ها گرمابخش زمین می شود افزود: برای افزایش دمایی که باید معمولاً دو یا سه درجه باشد گاهی به ۲۳ درجه رسیده ایم که بسیار خطرناک بوده و در بازه ۵ ساله شاید تا ۲۹ روز سال طول موج گرما را تجربه کنیم.

وی با ذکر این نکته که تبریز از یک شهر دارای نسیم های دل انگیز و به یاد ماندنی به یک شهر گرمزده تبدیل شده است اضافه کرد: دلیل آن، همان گودال یا حفره گرماست که متأسفانه در گسترش پوشش برفی شمالغرب ایران، آرام آرام سواحل شرقی دریاچه ارومیه در حال وداع با بارش های برف هستند.

کارشناس آب و هواشناسی دانشگاه تبریز، انجام پروژه هایی در ارتباط با پایش کل هوای شمالغرب کشور با تاکید بر آزمایشات ژئوفیزیک، اجرای کامل قانون هوای پاک و اجرای قانون افزایش تاب آوری و سازگاری با تغییر اقلیم مصوب برنامه هفتم توسعه کشور، توسعه مزارع کشت جلبک و علوفه های مرتعی به صورت دیمی جهت تثبیت شرایط اکوسیستمی در سواحل دریاچه ارومیه به دلیل افزایش پدیده های حدی اقلیمی، نیاز به ارتقای فناوری های نوین در مراکز پیش بینی هواشناسی با استفاده از هواپیماهای شناسایی، دراپ سوند و ... با هدف ارتقای پیش بینی ها را از جمله پیشنهادات خود در این خصوص اعلام کرد.

با استفاده از روش های نوین می توان به کنترل اقلیم منطقه پرداخت

عضو هیئت علمی دانشکده فیزیک دانشگاه تبریز درباره چگونگی ابرزایی با استفاده از لیزر به اظهار نظر پرداخت و راه اندازی سایت مطبوع سازی آب و هوای منطقه را پیشنهاد کرد.

"ابراهیم صفری" با اشاره به بارورسازی ابرها و ایجاد بارش گفت: این امر با استفاده از روش های شیمیایی و روش های نوین امکان پذیر است که با کنترل اقلیم منطقه ای با استفاده از فناوری های نو به وقوع می پیوندد.

وی، راه اندازی مرکز با سایت مطبوع سازی شرایط جوی را مورد تاکید قرار داد و افزود: ایجاد و راه اندازی این سایت در مرکز استان آذربایجان شرقی جهت مطالعه، جمع آوری اطلاعات شامل منطقه ای و فرامنطقه ای، پایش و بررسی معضلات آب و هوایی در آذربایجان شرقی و نهایتاً تصمیم سازی و انجام برخی راهکارها جهت کاهش اینگونه معضلات از جمله راهکارهای حوضه دریاچه است.

صفری که پیشنهادات او مورد استقبال استاندار آذربایجان غربی و دبیر ستاد احیای دریاچه ارومیه قرار گرفت در پایان تاکید کرد: با حدود ۴ یا ۵ هزار میلیارد تومان اعتبار می توان اینگونه اقدامات را انجام داد کما اینکه اکنون نیز در کشورهایی مانند امارات، قطر و حتی ترکیه انجام شده است.

عواقب و خطرات انتشار نمک دریاچه ارومیه غیرقابل کتمان است

استاد مدیریت منابع آب دانشگاه تبریز نیز درباره عواقب و خطرات انتشار نمک دریاچه ارومیه توضیح داد و گفت: پس از آزمایشات نمک دریاچه ارومیه مشخص شد مقدار پراکندگی نمک بر روی شهر تبریز با فاصله ۸۰ کیلومتری در یک طوفان ۳۶ کیلومتر بر ساعتی، ۲۴۴ کیلوگرم بر مترمکعب و در آذرشهر نیز با همین مشخصات آزمایشی، حدود ۳۶۴ کیلوگرم بر مترمکعب نمک جمع خواهد شد.

"احمد فاخری فرد" با اشاره به اینکه نمک های جمع آوری شده از گیاهان حساس شوری تا گیاهان شترخوار را در بر گرفته و مورد آسیب قرار خواهد داد افزود: آشکارسازی طوفان های گرد و غبار دریاچه ارومیه با استفاده از تصاویر ماهواره ای نشان می دهد که مدل سازی و مسافت انتشار گرد و غبار نمکی برخاسته از بستر دریاچه ضرورت پایش سنجش و تثبیت گرد و غبارهای دریاچه را به خوبی نشان می دهد.

عضو هیئت علمی دانشکده مهندسی آب دانشگاه تبریز اضافه کرد: به عنوان نمونه، ذرات معلق برخاسته از بستر دریاچه ارومیه در روز ۲۹ اکتبر ۲۰۱۷ در مدت ۴۸ ساعت می توانست به مسافت چند ۱۰۰ کیلومتری آسیب جدی وارد کرده و علاوه بر مناطق پیرامونی آن، حتی تا کشورهای گرجستان و روسیه هم برسد!

توسعه کشاورزی اکولوژیک راه حل بهبود بستر دریاچه ارومیه است

رئیس مرکز تحقیقات مدیریت توسعه پایدار حوضه آبریز دریاچه ارومیه نیز به ضرورت ایجاد ساختار و سیستم مدیریت یکپارچه توسعه پایدار حوضه آبریز دریاچه ارومیه پرداخت. "محمد ابراهیم رضائی" با اشاره بر ضرورت تغییر نگرش ها درباره دریاچه ارومیه گفت: چشم انداز نجات دریاچه ارومیه این است که مدیریت آن یکپارچه شود زیرا نبود مدیریت پایدار سرزمین، فقدان برنامه مدیریت محیط زیست، نبود سیستم مدیریت یکپارچه، حکمرانی مناسب و تاثیر عوامل اقلیمی در رفع این موضوع دخیل هستند.

وی در بخش دیگری از اظهارات خود، چشم انداز کنونی دریاچه ارومیه را مورد تاکید قرار داد و افزود: باید همگان بدانند که احیا به عنوان یک الگوی موفق با مشارکت تمام ذینفعان و بهبود شرایط عملیاتی خواهد شد و بدون مشارکت اجتماعی نمی توان به اهداف از پیش تعیین شده دست یافت.

رضائی درباره چشم انداز محیط زیستی دریاچه بر مبنای احیای اکوسیستم، حفظ تنوع زیستی و کاهش آلودگی های زیست محیطی پرداخت و اهداف کلان را در گرو احیای کامل حوضه آبریز، توسعه پایدار اقتصادی، ارتقای مشارکت عمومی و حفظ منابع برای نسل های آینده دانست.

این کارشناس ارشد حوزه محیط زیست شمالغرب کشور تاکید کرد: توسعه کشاورزی اکولوژیک راه حل بهبود بستر دریاچه و پیرامون آن است و به طور حتم باید در روستاها و جوامع محلی نیز کارهای اساسی در این خصوص انجام گیرد.

تغییر الگوی کشت در حوضه آبریز دریاچه ارومیه ضروری است

احمد بایوردی، کارشناس حوزه محیط زیست و رئیس مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی آذربایجان شرقی نیز بحث کشاورزی را بزرگترین مشکل دریاچه ارومیه دانست که نیاز به الگوی کشت داشته و گفت: باید از نظرات و راهکارهای نخبگان محلی و استانی آذربایجان شرقی و آذربایجان غربی نهایت استفاده به عمل آید.

با توسعه کشت دیمی می توان به حفظ ذخایر زیرزمینی کمک کرد
مظفر روستایی، رئیس موسسه تحقیقات کشاورزی دیم کشور نیز صرفه جویی را عامل اساسی کنترل منابع آبی دریاچه دانست که باید توسط کشاورزان انجام گیرد و گفت: شرایط باید طوری باشد که به جای ۵ یا ۶ بار استفاده آبی با سه بار آبدهی به نتایج قابل قبول در اراضی پیرامونی دریاچه ارومیه دست یافت.

وجود یک ساختمان مستقل برای مدیریت یکپارچه حوضه آبریز دریاچه ارومیه ضروری است

مدیر هیدروپلتیک انجمن ایرانی غرب آسیا و مشاور کمیسیون کشاورزی اتاق بازرگانی تبریز نیز با بیان اینکه امروزه چالش ها به ابرچالش تبدیل شده و ابرچالش ها هم نیاز به ابرطرح دارند و عمر مرسوم ابرطرح ها 25 ساله هستند ایجاد یک ساختمان مستقل ترجیحاً در منطقه تلاقی سه استان: آذربایجان غربی، آذربایجان شرقی و استان کردستان را برای پیگیری مستمر دور جدید تلاش های احیای حوضه دریاچه ارومیه یک ضرورت انکار ناپذیر خواند و با بیان اینکه طرح های مربوط به احیای دریاچه در سال های گذشته با تغییر دولت ها تغییر یافته بر بنا گذاشتن یک ساختمان مستقل تاکید کرد و ان را برای مدیریت یکپارچه احیای حوضه آبریز دریاچه ارومیه ضروری و حیاتی خواند. تا به دور از مصائب تغییر مدیریتی و انتقال دولت ها، اقدامات لازم احیا و بهبود شرایط دریاچه انجام گیرد.

"احمد کاظم زاده" همچنین با توجه به ابعاد و گستره بین المللی بحران های زیست محیطی برفعال کردن دیپلماسی زیست محیطی، دیپلماسی آب و دیپلماسی کشاورزی در دورجدید تلاش های مربوط به احیای حوضه دریاچه ارومیه تاکید کرد و گفت در این حوزه ها ظرفیت های گسترده ای وجود دارد که تاکنون از ان ها استفاده لازم صورت نگرفته است.

شایان ذکر است در این نشست، علاوه بر کارشناسان برجسته و اعضای کمیسیون کشاورزی، آب و محیط زیست اتاق بازرگانی تبریز، یاسر رهبردین معاون عمرانی استاندار جدید آذربایجان غربی، حجت جباری مدیرکل محیط زیست آذربایجان غربی، علیرضا نوروزی مدیرکل فرهنگ و ارشاد آذربایجان غربی، مجید رستگاری مدیرعامل آب منطقه ای آذربایجان غربی و کامران زینال زاده رئیس پژوهشکده مطالعات دریاچه ارومیه وابسته به دانشگاه ارومیه نیز حضور داشتند و به تبادل نظر با کارشناسان محیط زیست آذربایجان شرقی پرداختند و قرار شد نشست بعدی در تبریز برگزار شود.